

Historisk vinduesdom sætter spot på kommuners ulovlige praksis gennem mange år.

Et ægtepar fra Lønstrup har fået rettens ord for at, kommunen ikke kunne nægte dem at isætte de vinduer, de fandt mest egnet til deres hus, og som levede op til den æstetiske fremtræden, kommunen selv havde forudsat i lokalplanen.

PRESSEMEDDELELSE

Retten i Hjørring har frifundet to husejere for at skulle betale hver 5000 kr. i bøde, fordi de nægtede at fjerne de plastvinduer, de havde fået sat i deres hus. Begrundelsen for frifindelsen var, at kommunen ikke havde foretaget en tilstrækkelig og konkret vurdering med inddragelse af alle relevante og saglige kriterier.

En sejr for moderne vinduer, mener brancheforeningen VinduesIndustrien, som i mange år har peget på, at adskillige lokalplaner vidner om ringe kendskab hos kommunerne til den udvikling, der er sket indenfor fremstilling af vinduer, og at der foregår udbredt diskrimination af nye vinduesmaterialer.

Sagen kan nu få konsekvenser for mange andre kommuner med lignende lokalplaner.

Vinduer af plast var bedst egnet

Lone Engberg og Palle Sørensen er de nu tidligere ejere af det hus i Lønstrup, som sagen drejer sig om. For dem betyder sejren meget mere end de i alt 10.000 kroner, de ellers havde fået i bøde, foruden sagens omkostninger.

”Da vi skiftede vinduer i huset tilbage i 2015, var vores højeste prioritet at finde nogle vinduer, som æstetisk passede til huset og til området: Udformningen af vinduerne skulle ligne de originale vinduer så meget som overhovedet muligt. Næstøverst på vores prioriteringsliste var, at vinduerne skulle være lette at vedligeholde på grund af beliggenheden ved kysten. Ud fra de overvejelser og blandt flere forskellige muligheder valgte vi nogle vinduer i plast,” fortæller Lone Engberg.

Forinden havde parret orienteret sig i lokalplanen for området. Og heri er kravene til vinduernes design i den gamle fiskerby meget nøje beskrevet. De krav overholdt de valgte vinduer da også. Men der stod samtidig, at vinduer ikke må være lavet af plast.

”Vi så godt den formulering med at plast ikke var tilladt, men vi kunne samtidig konstatere, at lokalplanen ikke blev håndhævet, og antog derfor, at det var en fejl, som ikke var blevet rettet. Samtidig er og var vi fuldt ud klar over, at der ikke er hjemmel i Planloven til at forbyde et i forvejen lovligt materiale,” lyder det fra Lone Engberg som altså vurderede, at afsnittet i kommunens lokalplan er ugyldigt.

Men kommunen stod fast, og efter en proces, der varede flere år, og endda blev behandlet i Natur- og Miljøklagenævnet, endte det med en bøde på 5000 kroner til dem hver. Eftersom parret var overbeviste i deres sag, undlod de at betale bøden fordi de ønskede, at sagen kom for en domstol.

Der skal være relevante og saglige kriterier

Nu føler parret, at de har fået rettens ord for, at afsnittet i lokalplanen med forbud mod plastvinduer er ugyldigt.

Den 21. juni i år frifandt Retten i Hjørring dem nemlig med den begrundelse, at afslaget på dispensation var ugyldigt, idet afslaget *"ikke indeholder en tilstrækkelig og konkret vurdering med inddragelse af alle relevante og saglige kriterier"* og at *"de isatte vinduer - efter det oplyste - lever op til lokalplanens krav om fremtræden, at vinduerne er monteret i de oprindelige vindueshuller, at de har en udformning, der er lig de vinduer, der sad i huset i 1973, samt at det selv på kort afstand ikke er muligt at skelne mellem de isatte vinduer og aluminiumsvinduer."*

"Som husejere håber vi meget, at denne dom kan medvirke til at der kommer fokus på, at kommuner i fremtiden er nødt til at gå ind og vurdere på det æstetiske udtryk frem for på materialet, når de tager stilling i en byggesag. Hjørring Kommune har jo faktisk i lokalplanen selv meget omhyggeligt beskrevet dimensioner, fag, sprosser og så videre i deres krav til vinduers udformning. Forvaltningen indstillede da også til, at vi fik en dispensation, men alligevel blev der truffet en politisk afgørelse i sagen, som gik imod forvaltningens indstilling. Vi mente dengang og mener endnu, at det var udtryk for en urimelig forskelsbehandling, da der rundt omkring i byen sad en del vinduer i både plast, træ og træ/alu," siger en lettet Lone Engberg, der nu glæder sig til at lægge sagen helt bag sig.

Principiel dom

Professor i miljøret ved Københavns Universitet, dr. Jur. Peter Pagh har med stor interesse fulgt sagen, og selv diskuteret juraen bag problemstillingen med Lone Engberg under forløbet. For ham er den nemlig et billede på, at lokalplaner i henhold til Planloven og EU-lovgivningen kan stille krav om visuel fremtræden – men kun i meget særlige tilfælde om materialer – selvom det er en udbredt praksis blandt danske kommuner.

"Efter min vurdering er dommen rigtig. Den slår fast, at kommunen skulle have givet parret dispensation til at lade vinduerne sidde i huset, og den er dermed en underkendelse af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse (nu Planklagenævnet), hvis afgørelse heller ikke var tilstrækkelig velbegrundet," siger han og peger dermed på de to afgørelser som det centrale i sagen.

Dommen refererer da også til dem begge.

"Dommen kommer til at betyde, at Planklagenævnet fremover i sager om lokalplanforbud mod plastvinduer vil være tvunget til konkret at tage stilling til, om der i forhold til den enkelte ejendom er en planlægningsmæssig begrundelse for at forbyde plastvinduer. Den form for stillingtagen har manglet gennem flere år." tilføjer professoren, som ikke tøver med at kalde dommen principiel.

"Fremover må forventes, at nævnet reviderer sin egen tidligere praksis, da der i modsat fald må forventes en eller flere sager i fremtiden vil blive prøvet ved domstolene," vurderer han.

Dommen sætter spot på kommunal materialediskrimination

Hos brancheforeningen VinduesIndustrien har man også fulgt sagen fra Lønstrup tæt gennem flere år. Foreningens medlemmer oplever nemlig hyppigt at kommuner rundt omkring i landet hænger fast i gamle fordomme og forsøger at afskære husejerne fra at bruge vinduer i et eller flere bestemte materialer, som ellers er helt lovlige. Og den form for materialediskrimination er et problem, vurderer man.

”Vi ser det her som en sejr for moderne vinduer. Vores produkter skal leve op til en lang række krav i både national lovgivning og helt ned til lokalplanniveau. For eksempel i forhold til isoleringsevne, klimabelastning, dimensionering af profiler og sprosser og meget andet. Derfor er der over de seneste år udviklet mange nye multimateriale-vinduer, som i deres fremtræden passer til den varierede danske facadearkitektur, og samtidig lever op til verdens skrappeste energikrav,” lyder det fra VinduesIndustriens formand, Claus Arberg, som samtidig er formand for brancheforeningens plastsektion og direktør for Hvidbjerg Vinduet A/S.

Foreningens cirka 50 medlemsvirksomheder fremstiller flere hundrede forskellige vinduestyper til både nybyg og udskiftning. Tilsammen leverer virksomhederne vinduer til bygninger med vidt forskelligt facadeudtryk og fra mange forskellige tidsaldre. Og man skal helt tæt på for at se forskel på, hvilket materiale, vinduerne er fremstillet af.

”Vi hilser det velkomment, at kommunerne tager stilling til vinduernes design og udformning. Men de skal overlade til fagfolk og bygherre at beslutte, hvilket materiale vinduerne bedst fremstilles i. Og når et materiale en gang er lovligt, skal de ikke gå ud og forbyde det i deres lokalplaner, medmindre der er tale om en fredet og historisk bygning eller bymidte af helt særlig karakter. Det har vi nu endelig fået rettens ord for,” siger Claus Arberg. 🏡

For yderligere kommentarer kontakt:

Claus Arberg
Formand, VinduesIndustriens plastsektion
ca@hvidbjergvinduet.dk
4014 1185, 9691 2201

Lone Engberg
Frifunden husejer
loneengberg@live.dk
22122488